

Lineárne dátové štruktúry

(Parametrický polymorfizmus)

Peter Borovanský KAI, I-18

borovan 'at' ii.fmph.uniba.sk http://dai.fmph.uniba.sk/courses/JAVA/

Triedy a objekty

dnes bude:

- trieda **Object**,
- klonovanie a boxovanie,
- generics (generické typy) parametrický polymorfizmus,
- interface a implementation,
- výnimky na príkladoch, throw(s), try catch (Exception),
- príklady lineárnych dátových štruktúr
  - interface pre front, balík, ...
  - implementácie: polia, jednoduché a obojsmerne spájané zoznamy

cvičenia:

- interface a implementation pre ADT
- parametrické typy

literatúra:

- http://java.sun.com/docs/books/tutorial/java/generics/index.html,
- http://java.sun.com/j2se/1.5/pdf/generics-tutorial.pdf,

- vytvoríme zásobník ako triedu Stack
- •implementuje operácie push, pop, ...
- •s obmedzeniami:
  - na maximálnu veľkosť zásobníka,
  - typ prvkov v zásobníku,
  - neošetrené chybové stavy

```
public class Stack {
 protected int[] S;
                                   // reprezentácia ako pole int
                                   //vrchol zásobníka, index vrchného prvku
 protected int top = -1;
                                   // konštruktor vytvorí pole int[] veľkosti
 public Stack(int size) {
                                   // size
  S = \text{new int[size]};
                                   // test, či zásobník neobsahuje prvky
 public boolean isEmpty() {
  return top < 0;
 public void push(int element) {
  if (top+1 == S.length) // test, kedy už nemôžeme pridať prvok
                                           // vypíš chybu
    System.out.println("Stack is full");
                                   // ak môžeme
  else
    S[++top] = element;
                                   // tak pridáme
```

Prvý Stack – pokračovanie

```
public int pop() {
 int element;
 if (isEmpty()) {
   System.out.println("Stack is empty"); // vypíš chybu
                                    // nevieme čo vrátiť, tak "čokoľvek":int
   return -1;
                              public class StackMain {
 element = S[top--];
                                 public static void main(String[] args) {
  return element;
                                                                             99
                                 final int SSIZE = 100;
                                                                             98
                                 Stack s = new Stack(SSIZE);
                                 for(int i=0; i<SSIZE; i++)</pre>
                                   s.push(i);
                                 while (!(s.isEmpty()))
                                  System.out.println(s.pop());
                                                              Súbor:StackMain.java
```

Čo s obmedzeniami

Zamyslenie nad predchádzajúcim príkladom:

- fixná veľkosť poľa pre reprezentáciu zásobníka
  - dynamická realokácia (už sme to kedysi videli),
  - na budúce prídu java-hotové štruktúry: Vector, ArrayList, ...
  - použiť štruktúru, ktorej to nevadí (napr. spájané zoznamy),
- typ prvkov je obmedzený (na int) v implementácii (ako sa rozumne vyhnúť kopírovaniu kódu, ak potrebujeme zásobníky double, String, alebo užívateľom definované typy Ratio, Complex, ...):
  - nájsť "matku všetkých typov" (trieda Object),
  - zaviesť parametrické typy parametrický polymorfizmus (generics),
- chybové stavy
  - chybové hlášky a "hausnumerické" výstupné hodnoty,
  - výnimky (definícia výnimky, vytvorenie a odchytenie výnimky)

Trieda Object

- •class Object je nadtrieda všetkých tried
- vytvoríme heterogénny zásobník pre elementy ľubovoľného typu
- •implementácia v poli,
- •realokácia pri pretečení

```
public class StackObj {
                                   // reprezentácia ako pole Object-ov
   protected Object[] S;
                                   // vrchol
   protected int top;
   public StackObj (int Size) {  // konštruktor naalokujuje pole Object-ov
    S = new Object[Size];
                          // požadovanej veľkosti
    top = 0;
   public boolean isEmpty () {
     return top == 0;
   public void push (Object item) { // push netestuje pretečenie ⊗
     S[top++] = item;
                                   // ani pop netestuje podtečenie ⊗
   public Object pop () {
     return S[--top];
                                                             Súbor:StackObj.java
```

Pretečenie poľa realokácia

- implementácia v poli, čo "puchne"
  ak sa pokúsime pretypovať
  hodnotu z typu Object na iný (napr.
- String), môžeme dostať **runtime** cast exception

```
public void push (Object item) {
  if (top == S.length) {
                                                   // problém pretečenia
    Object[] newS = new Object[S.length * 2]; // naalokuj pole 2*väčšie
     for (int i=0; i<S.length; i++) newS[i] = S[i]; // presyp
     S = newS;
                                            // poves miesto starého poľa
  S[top++] = item;
                                            // a konečne pridaj prvok
 StackObj pd = new StackObj(SSIZE);
 pd.push(new Integer(123456)); // heterogénny stack
 pd.push("ahoj");
                                  // zoženie Integer aj String
 String str = (String)pd.pop(); System.out.println(<u>str</u>);
                                                                    ahoj
 Integer num = (Integer)pd.pop(); System.out.println(num);
                                                                    123456
 ak posledné dva riadky vymeníme, runtime cast exception,
 lebo "ahoj,, nie je Integer ani 123456 nie je String
```

- •takto sa programovalo do verzie 1.4
- potom prišli generics templates(C++)
   a parametrické dátové typy

Trieda Object

nadtrieda všetkých tried, ale inak normálna trieda, napr.
Object[] S = new Object[Size];

pretypovanie do triedy Object ak x : E, potom (Object)x : Object – explicitne, resp. x : Object – implicitne

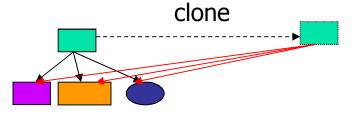
pretypovanie z triedy Object ak o : Object a hodnotou je objekt triedy E, potom (E)o : E explicitný cast predstavuje typovú kontrolu v runtime, napr. (Integer)o : Integer, (String)o : String

ak však hodnota objektu o nie je triedy E, potom runtime check (E)o zlyhá (cast exception)

 primitívne typy (int, double, boolean, ...) boxujeme do skutočných tried (Integer, Double, Boolean, ...)

Čo vie každý Object

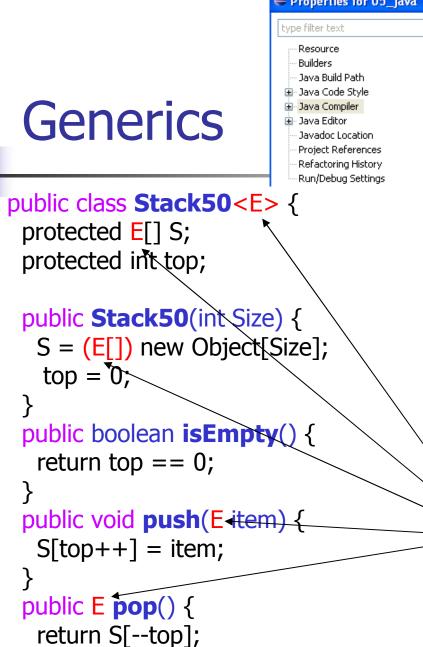
- String toString() textová reprezentácia,
- int hashCode() pretransformuje referenciu na objekt na int, vráti,
- void finalize() deštruktor volá garbage collector,
- Class getClass() vráti Class objekt (triedy Class),
- Object clone() vytvorí nerekurzívnu kópiu objektu, ak objekt je z klonovateľnej triedy (Cloneable), inak CloneNotSupportedException. Polia, Integer, String sú klonovateľné. Nerekurzívna (shallow):

boolean equals(Object obj) – porovná referencie na objekty,

$$x.clone() != x$$

x.clone().getClass() == x.getClass()


```
🖶 Properties for 05_java
                        Java Compiler
                        ✓ Enable project specific settings
                                                            Configure Workspace Settings

    JDK Compliance

                          Use compliance from execution environment on the Java Build Path
                          Compiler compliance level:
                                                                     1.3
                          ✓ Use default compliance settings
                                                                      1.4
                                       Ak ich nemáte zapnuté,
                                       zapnite si ich
                               použitím typovej premennej
                               sa z definície triedy, metódy, ...
                               stáva šablóna, do ktorej
                               skutočný typ musíme dosadiť
                                                   Súbor:Stack50.java
```


hlavným rozdielom je, že Stack50 je homogénny, všetky prvky sú tohoistého typu
ak však naozaj treba miešať typy, Stack50<Object> je to, čo sme mali

```
public class Stack50<E> {
 protected E[] S;
 protected int top;
 public Stack50(int Size) {
  S = (E[]) new Object[Size];
  // toto nejde: S = new E[Size]; // kvôli typovej bezpečnosti
  top = 0;
              Stack50<String> st50 =
                                                // E = String
                 new Stack50<String>(SSIZE);
              st50.push("caf");
              st50.push("hello");
              st50.push("salut");
              // st50.push(new Integer(12345)); // String != Integer
              System.out.println(st50.pop());
```

Súbor:Stack50.java

Boxovanie

V Jave (na rozdiel od C#) nemožno vytvoriť generický typ parametrizovaný primitívnym typom:

Stack50<int> je ilegálny typ

miesto toho treba:

Stack50<Integer> je legálny typ

Primitívne typy: byte, short, int, long, float, double, ...

Referenčný typ: trieda

```
Boxovanie typov: int->Integer, float->Float, double->Double,...
int bb = 5;  // primitivny typ, modifikovateľný
Integer cc = new Integer(15); // trieda/objekt, nemodifikovateľný

bb = cc;  // bb = cc.intValue();
cc = bb;  // cc = new Integer(bb);
```

Kovariancia a polia

- generics sa realizujú v kompilátore, výsledný byte kód je negenerický,
- generics nie je makro, ktoré sa expanduje (ako templates v C++),
- kovariancia znamená, že ak T1 je podtrieda T2, tak ψ(T1) je podtrieda ψ(T2)
- logicky..., polia sú kovariantné, t.j. T1[] je podtriedou T2[], príklad:

```
z predošlého slajdu:
E[] je podtrieda Object[], lebo E je podtrieda Object
```

iný príklad nech Podtrieda je podtriedou Nadtrieda:

```
Podtrieda[] a = { new Podtrieda(), new Podtrieda()};
Nadtrieda[] b = a; // kovariancia polí, lebo Podtrieda[] podtrieda Nadtrieda[]
// Podtrieda[] c = b; nejde, lebo neplatí Nadtrieda[] podtrieda Podtrieda[]
```

Nekovariancia generických typov

na prvý pohľad nelogický, ale generické typy nie sú kovariantné, napr. Stack50<T1> **NIE JE** podtriedou Stack50<T2>, ak T1 je pod T2.

```
Ak by to tak bolo:

Stack50<Podtrieda> stA = new Stack50<Podtrieda>(100);

stA.push(new Podtrieda());

Stack50<Nadtrieda> stB = stA;

// ak by to tak bolo, tak toto by išlo
// ale ono to v skutočnosti nejde...

dôvod (nabúrame typovú kontrolu):

stB.push(new Nadtrieda());

// ak by sme to dopustili, potom
// je korektný výraz, ktorý pomieša
// objekty Podtriedy a Nadtriedy v stB
// Stack50 už nie je homogénny
```

Dôsledky kovariancie

keďže polia sú kovariantné, generics nie, potom nie je možné vytvoriť pole prvkov generického typu, napríklad:

```
// S = new E[Size]; // vid' konštruktor Stack50
alebo // je síce korektná deklarácia
Stack50<Integer>[] p; // ale nekorektná alokácia
// p = new Stack50<Integer>[5];// cannot create generic array
```

Generické metódy

Nie len celá definícia triedy (ADT) môže byť parametrizovaná typom, ale aj jednotlivá metóda či konštruktor v neparametrickej triede.

```
public static <T> String genMethod(T value) {
  System. out.println(value.getClass());
                                                  class java.lang.Integer
  return value.toString();
                                                  class java.lang.String
public static <E> void printArray(E[] p) {
                                                  class [Ljava.lang.Integer;
  for ( E elem : p )
                                                  [Ljava.lang.Integer;@42e...
   System. out. print( elem +",");
                                                  1,2,3,
  System. out. println();
                                                  class [Ljava.lang.Double;
                                                  [Ljava.lang.Double;@930...
                                                  1.1,2.2,3.3,
System. out.println(genMethod(1));
System. out.println(genMethod("wow"));
Integer[] p = {1,2,3}; System. out.println(genMethod(p)); printArray(p);
Double[] r = \{1.1, 2.2, 3.3\}; System. out.println(genMethod(r)); printArray(r);
                                                            Súbor:GenericMethod.java
```

Generické metódy

Použitie generického typu môže byť ohraničené kvalifikátormi na typový parameter, napr. metóda genMethod2 sa dá použiť len pre číselné typy, t.j. typy podedené z typu Number (BigDecimal, BigInteger, Byte, Double, Float, Integer, Long, Short)

```
public static <T extends Number> T genMethod2(T value) {
    System.out.println(value.getClass());
    return value;
}

class java.lang.Integer
1
    class java.lang.Double
3.141592653589793

System.out.println(genMethod2(1));
//System.out.println(genMethod2("wow"));
System.out.println(genMethod2(Math.PI));
}
```

Interface pre Stack

```
Definícia interface predpisuje metódy, ktoré implementátor musí zrealizovať
       public interface StackInterface<E> {
         public int size();
         public boolean isEmpty();
         public E top() throws EmptyStackException;
         public void push (E element) throws FullStackException;
         public E pop() throws EmptyStackException;
public class EmptyStackException extends RuntimeException {
 public EmptyStackException(String err) {
  super(err);
                      public class FullStackException extends RuntimeException {
                        public FullStackException(String err) {
                         super(err);
                                                               Súbory:StackInterface.java,
                                                               EmptyStackException.java
                                                               FullStackException.java
```

Implementation - ArrayStack

Implementujeme poľom parametrický zásobník s výnimkami:

```
public class ArrayStack<E> implements StackInterface<E> {
 protected int capacity;
 protected E S[];
                                   // reprezentácia
 protected int top = -1;
 public ArrayStack(int cap) { // konštruktor pre Stack danej veľkosti
  capacity = cap;
  S = (E[]) new Object[capacity];
 public void push(E element) throws FullStackException {
                                                    // ak už nemôžem pridať
  if (size() == capacity)
   throw new FullStackException("Stack is full."); // hodím výnimku
  S[++top] = element;
                                                     // inak pridám
                                                           Súbor:ArrayStack.java
```

ArrayStack - pokračovanie

```
public E top() throws EmptyStackException {
                                                    // ak je prázdny
 if (isEmpty())
   throw new EmptyStackException("Stack is empty."); // výnimka
  return S[top];
}
public E pop() throws EmptyStackException {
  E element;
  if (isEmpty())
                                                    // ak niet čo vybrať
    throw new EmptyStackException("Stack is empty."); // výnimka
  element = S[top];
  S[top--] = null; // odviazanie objektu S[top] pre garbage collector
  return element;
                 ArrayStack<String> B = new ArrayStack<String>();
                  B.push("Boris");
                  B.push("Alenka");
                  System.out.println((String)B.pop());
                  B.push("Elena");
                                                         Súbor: Array Stack. java
                 System.out.println((String)B.pop());
```

Vagóniková implementácia

- implementácia pomocou poľa nie je jediná, a má niektoré nedostatky
- chceme implementovať zásobník ako spájaný zoznam
- v C++/Pascale sme na to potrebovali pointer

Spájaný zoznam - Node

```
public class Node<E> {
                                                          element:E
                         // reprezentácia krabice
 private E element;
 private Node<E> next;
                                                        |next:Node<E>
 public Node() { this(null, null); }
 public Node(E e, Node<E> n) { // konštruktor krabice typu Node
  element = e;
  next = n;
 // enkapsulacia: accessor (get) a modifier (set)
                                public void setElement(E newElem) {
 public E getElement() {
                                  element = newElem;
  return element;
 public Node<E> getNext() {
                                 public void setNext(Node<E> newNext) {
                                  next = newNext;
  return next;
                                                       Súbor: Node. java
```

NodeStack - implementation

```
public class NodeStack<E> implements StackInterface<E> {
 protected Node<E> top; // reprezentácia triedy NodeStack
 protected int size; // ako pointer na prvú krabicu
 public NodeStack() { top = null; size = 0; } // prázdny stack
 public int size() {
                         // pamätáme si dĺžku, aby sme ju nemuseli počítať
   return size;
                                          // test na prázdny stack
 public boolean isEmpty() {
   return size==0;
 public void push(E elem) { // push už nemá problém s pretečením
  Node<E>v = new Node<E>(elem, top); // vytvor novú krabicu elem+top
                                          // tá sa stáva vrcholom stacku
  top = v;
                                           // dopočítaj size
  size++;
                                                        Súbor: NodeStack.java
```


NodeStack – pokračovanie

```
public E top() throws EmptyStackException {
  if (isEmpty()) throw new EmptyStackException("empty.");
  return top.getElement();
                                            // daj hodnotu prvého prvku
 public E pop() throws EmptyStackException {
  if (isEmpty()) throw new EmptyStackException("empty.");
  E temp = top.getElement();
                                           // zapamätaj si vrchnú hodnotu
  top = top.getNext();
                                            // zahoď vrchnú krabicu
                                            // dopočítaj size
  size--;
  return temp;
               NodeStack<Integer> sn = new NodeStack<Integer>();
               for(int i=0; i<10; i++)
                 sn.push(i);
               while (!sn.isEmpty())
                  System.out.println(sn.pop());
                                                              Súbor: NodeStack.java
```

Queue - interface

n; // zober prvý front

// prvý

Súbor: QueueInterface.java

Queue

Reprezentácia:

```
Node<E> front; // prvý
public void enqueue(E elem) {
                                                    Node<E> rear; // posledný
 Node<E> node = new Node<E>();
 node.setElement(elem);
                                                    int size = 0; // vel'kost'
 node.setNext(null);
 if (size == 0) // prvý prvok prázdneho frontu
  front = node;
 else
                           public E dequeue() throws EmptyQueueException {
  rear.setNext(node);
                             if (size == 0)
 rear = node;
                               throw new
 size++;
                                    EmptyQueueException("Queue is empty.");
                             E tmp = front.getElement();
                             front = front.getNext();
                             size--;
                             if (size == 0) // bol to posledný prvok frontu
                               rear = null;
                             return tmp;
                                                                   Súbor: Queue.java
```

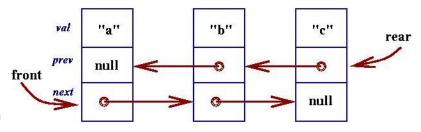

Queue2

```
Iná reprezentácia:

Node<E> rear;
int size = 0;
```

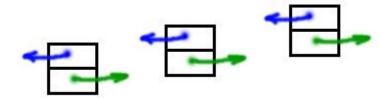
```
throws EmptyQueueException {
  if (size == 0)
    throw new EmptyQueueException(
        "Queue is empty.");
  size--;
  E tmp = rear.getNext().getElement();
  if (size == 0)
    rear = null;
  else
    rear.setNext(rear.getNext().getNext());
  return tmp;
}
```


Balík - interface

```
public interface DequeInterface<E> {
 public int size();
 public boolean isEmpty();
 public E getFirst() throws EmptyDequeException;
 public E getLast() throws EmptyDequeException;
 public void addFirst (E element);
 public void addLast (E element);
 public E removeFirst() throws EmptyDequeException;
 public E removeLast() throws EmptyDequeException;
```

Súbor: DeuqueInterface.java

DLNode

```
public class DLNode<E> {
                                          // obojsmerne spájaný zoznam
 private E element;
 private DLNode<E> prev, next;
                                                             element:E
                                                          prev:DLNode<E>
 public DLNode() { this(null, null, null); }
 public DLNode(E e, DLNode<E> p, DLNode<E> n) {
                                                         next:DLNode<E>
   element = e;
   next = n;
   prev = p;
  public E getElement() { return element; }
  public DLNode<E> getNext() { return next; }
  public void setElement(E newElem) {
    element = newElem;
```

Súbor: DLNode.java

Balík – implementácia

public class Deque<E> implements DequeInterface<E> {

```
protected DLNode<E> header, trailer; // reprezetnácia balíka dvomi
                                        // pointrami na zač. a koniec
protected int size;
public Deque() { // konštruktor
                                                           trailer
                                         header
 header = new DLNode<E>();
 trailer = new DLNode<E>();
                                            X
 header.setNext(trailer);
 trailer.setPrev(header);
 size = 0;
public E getFirst() throws Exception {
 if (isEmpty()) throw new Exception("Deque is empty.");
 return header.getNext().getElement();
                                                   Súbor: DequeInterface.java
```


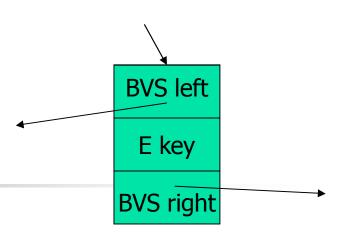
Balík - implementácia

```
public void addFirst(E o) {
  DLNode<E> second = header.getNext();
  DLNode<E> first = new DLNode<E>(o, header, second);
  second.setPrev(first);
  header.setNext(first);
  size++;
 public E removeLast() throws Exception {
  if (isEmpty()) throw new Exception("Deque is empty.");
  DLNode<E> last = trailer.getPrev();
  E o = last.getElement();
  DLNode<E> secondtolast = last.getPrev();
  trailer.setPrev(secondtolast);
  secondtolast.setNext(trailer);
  size--;
  return o;
```

Súbor: Deque.java

BVSNode

parametrizovateľný model:

```
public class BVSNode < E extends Comparable < E >> {
    BVSNode left;
    E key;
    BVSNode right;
    public BVSNode(E key) { // konštruktor
        this.key = key;
        left = right = null;
    }
```

- Comparable (Comparable < E >) je interface predpisujúci jedinú metódu:
   int compareTo(Object o), < E > int compareTo(E e)
- •základné triedy implementujú interface Comparable (ak to dáva zmysel): Integer, Long, ..., String, Date, ...
- pre iné triedy môžeme dodefinovať metódu int compareTo()

Interface Comparable

ak typ nie je primitívny musíme mu prezradiť, ako porovnávať hodnoty tohto typu

```
public class Zamestanec implements Comparable<Zamestanec> {
 private final String meno, priezvisko;
 public Zamestanec(String meno, String priezvisko) { // konštruktor
    this.meno = meno; this.priezvisko = priezvisko;
 public int compareTo(Zamestanec n) {
  int lastCmp = priezvisko.compareTo(n.priezvisko);
  return (lastCmp != 0 ? lastCmp : meno.compareTo(n.meno));
 // alternativa
 public int compareTo(Object o) {
  if (!(o instanceof Zamestanec)) return -9999;
  Zamestanec n = (Zamestanec)o;
  int lastCmp = priezvisko.compareTo(n.priezvisko);
  return (lastCmp != 0 ? lastCmp : meno.compareTo(n.meno));
                                                       Súbor: Zamestnanec.java
```

BVSTree (insert)

```
public class BVSTree<E extends Comparable<E>> {
  BVSNode<E> root; // smerník na vrchol stromu
                                         public BVSNode<E> insert (E k) {
 public BVSTree() {
                                           if (k.compareTo(key) < 0)
   root = null;
                                             if (left == null)
                                               left = new BVSNode<E>(k);
 public void insert(E x) {
                                             else
   root = (root == null)? // je prázdny ?
                                               left = left.insert(k);
     new BVSNode<E>(x): // vytvor
                                           else
                            // jediný uzol
                                             if (right == null)
     root.insert (x); // inak vsuň do
                                               right = new BVSNode<E>(k);
                 // existujúceho stromu
                                             else
                                               right = right.insert(k);
                                            return this;
```

Súbory: BinaryNode.java, BVSNode.java

BVSTree – zlé riešenie

(delete)

BVSTree (delete)

```
Pozor na konštrukcie:

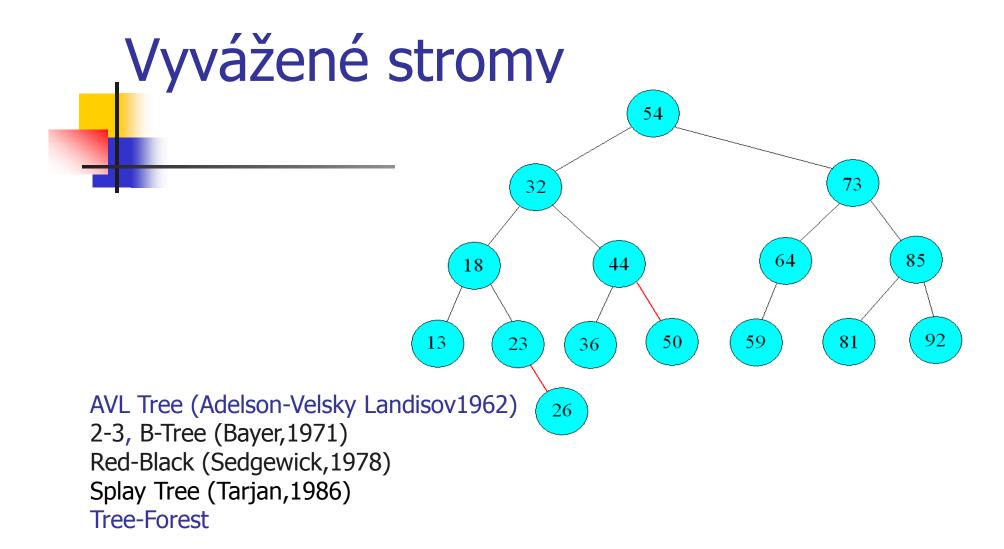
•this = null,

•if (this == null)

pravdepodobne indikujú chybu
```

```
public void delete(E k) { root = delete(k, root); }
private BVSNode<E> delete(E k, BVSNode<E> t ) {
 if (t == null)
    return t;
 if (k.compareTo(t.key) < 0)
                                            // element je v l'avom podstrome
    t.left = delete(k, t.left);
                                            // delete v l'avom podstrome
 else if(k.compareTo(t.key) > 0)
                                            // element je v pravom podstrome
    t.right = delete(k, t.right);
                                     // delete v prevom podstrome
 else if( t.left != null && t.right != null ) { // je to on, a má oboch synov
    t.key = findMin(t.right).key;
                                            // nájdi min.pravého podstromu
                                            // rekurz.zmaž minimum
    t.right = delete(t.key, t.right);
                                            // pravého podstromu
 } else
    t = (t.left != null) ? t.left : t.right; // ak nemá 2 synov, je to ľahké
 return t;
```

Súbory: BVSNode.java

vyskúšajte si demo, applet ilustrujúci stromové ADT: http://www.qmatica.com/DataStructures/Trees/BST.html http://www.qmatica.com/DataStructures/Trees/AVL/AVLTree.html